

Tragický osud svatě Ludmily, babičky svatého Václava

Název emise: **Svatá Ludmila**

Den vydání: 10. listopadu 2021

Hodnota: 60 Kč; č. A1144

Rozměr známkového obrazu: 40 x 50 mm

Rozměr aršíku: 114 x 170 mm

Výtvarný návrh: Karel Zeman

Rytina: Miloš Ondráček

Druh tisku: OTp+OF+sítotisk; Papír: fl-an-OF

Tisk: Hradištko, sro.

Tisková forma: 1 AP

Náklad: 31 tis. aršíků

FDC: OTp; Náklad: 2.800; Tisk: Hradištko, sro.

O původu Ludmily, která byla jedním z hlavních předků českých panovníků a královen, toho víme jen málo. Narodila se někdy po polovině devátého století, samozřejmě v pohanské rodině - jak to u nás tehdy ani jinak být nemohlo. Lze se jen dohadovat, že pocházela z jednoho z řady knížecích rodů, první historicky doložený Přemyslovec Bořivoj by si jistě ženu nižšího původu za manželku nevezal. Bylo to období rozpínání moci přemyslovského rodu, který ze středních Čech expandoval nejen mečem, ale i sňatky. Historikové uvádějí, že se Ludmila vdávala snad jako čtrnácti či patnáctiletá, a se svým mužem měla nejméně šest dětí (ty, které nepřežily batolecí věk, nepočítáme). Dva z jejích synů - Sptyhnhév a Vratislav - se stali postupně českými knížaty.

Ludmila žila v dramatické době, kdy docházelo ke sjednocování českého státu, a do toho přišla zcela nová ideologie - křesťanství. Jak všichni víme z dějepisu (a ti starší i z Jiráskových knih) křesťanství na naše území přinesli slovanští věrozvěstové bratři Cyril a Metoděj. Ludmila, tehdy už kněžna, byla prý pokřtěna dokonce dvakrát, na Moravě, a pak ještě v Praze.

Jaké bylo její manželství s knížetem Bořivojem I. nevíme, ale z hlediska počtu dětí zjevně úspěšné. Tečku za ním však udělala Bořivojova smrt v jeho pětatřiceti nebo čtyřiceti letech. To měl z sebeou jako panovník několik dramatických zvrátů, účastnil se řady bitev, jako přívrženec spojenectví s Velkou Moravou čelil povstání a byl z Čech dokonce vyhnán, byl na něj přichystán atentát, neměl to prostě lehké.

A tady se ukázala velká vnitřní síla jeho vdovy Ludmily, která uchránila nástupnictví pro své tehdy ještě příliš mladé syny, a i když Bořivojovým nástupcem se stal jeho spojenec velkomoravský kníže Svatopluk, po jeho smrti se vlády ujal Bořivojův syn Vratislav I. Ludmila v té době měla stále značný vliv na veřejné dění, a vychovávala i své vnuky, pozdější knížata Václava a Boleslava. Ani Vratislav se však nedožil kmetského věku, a po jeho smrti se Ludmila musela podílet o vliv s Vratislavovou vdovou kněžnou Drahomírou. Co si budeme povídat, mezi tchyní a snachou to dvakrát neklapalo. Do toho spory mezi přívrženci východního a západního ritu a složitá mezinárodní situace, kdy Ludmila tíhla ke spojenectví s Bavorskem, zatímco Drahomíra se orientovala na vzrůstající se Sasko. Prostě žádné staré dobré časy, ale nejistota, nepřátelství a výjimkou nebyly úkladné vraždy. Tak to také dopadlo s Ludmilou, kterou podle starých kronik nechala Drahomíra nakonec uškrtit šálou.

Drahomíra poté v místě Ludmiliny smrti nechala vystavět kostel, z nějž pak kníže Václav nechal přenést její ostatky do kostela sv. Jiří na pražském hradě. Její kult se šířil, a někdy v polovině 12. století byla svatořečena.

Jde o první českou svatou, a tomu také odpovídá rozměr a slavnostní podoba aršíku. Kdyby šlo volnou grafiku, nic bych proti ní neměl. Výtvarně i polygraficky jde o skvělé dílo. Ale známky v této podobě a s takovými náměty by podle mého názoru vycházet neměly. Už vícekrát jsem v této rubrice vyjádřil názor, že emisní plán nemůže suplovat výkon dějepisu, a pokud pošta chce svými známkami někoho zaujmout, měly by být věnovány tématům, která lidi zajímají. Tak to dělá čím dál víc států, a slaví s tím úspěch. Ve vlastním zájmu by tedy Česká pošta měla usilovat o modernizaci komise tvořící emisní plán na ministerstvu průmyslu a obchodu. Tam je totiž zakopaný pes. FB

